

MAJ 2020

YTRINGSFRIHEDEN PÅ SOCIALE MEDIER SKAL SIKRES

Ytringsfrihedskommissionen, som Institut for Menneskerettigheder har siddet med i, har færdiggjort sit arbejde. Kommissionen peger i sin betænkning på, at der er behov for at iværksætte en indsats mod ulovligt indhold på nettet, samtidig med at ytringsfriheden beskyttes. Institut for Menneskerettigheder fremhæver tre anbefalinger, som værner om den demokratiske samtale og ytringsfriheden på de sociale medier.

Sociale medier har uden tvivl styrket ytrings- og informationsfriheden og gavnet den offentlige debat. Men med de sociale medier har der også vist sig nye udfordringer. Udfordringerne skyldes dels, at sociale medier giver hver af os en næsten ubegrænset adgang til at sige, hvad vi vil, og dels, at private virksomheder har fået stor magt over, hvad vi må og ikke må ytre i den offentlige debat, der i høj grad udspiller sig på deres platforme.

ULOVLIGT INDHOLD SPREDES HURTIGT

En væsentlig udfordring for ytringsfriheden på sociale medier er, at ulovligt indhold kan spredes ufatteligt hurtigt. I tilstræbelserne på at komme problemet til livs er flere lande tyet til lovgivning, der pålægger platformene ansvaret for det indhold, brugerne deler.

For eksempel har Tyskland indført et krav til de sociale medier om at fjerne åbenlyst ulovligt indhold inden for 24 timer. Hvis det ikke sker, risikerer de at få bøder i millionstørrelsen.

Vi skal stoppe spredningen af ulovligt indhold, men Institut for Menneskerettigheder advarer – ligesom Ytringsfrihedskommissionen – mod regulering af sociale medier, der medfører en risiko for, at ytringsfriheden indskrænkes unødigt. Truslen om store bøder giver sociale medier et uheldigt incitament til at fjerne for meget indhold for at være på ”den sikre side”.

DEN OFFENTLIGE SAMTALE HAR BRUG FOR BESKYTTELSE

I kampen om at komme ulovligt indhold til livs, er det vigtigt, at Folketinget sikrer, at ytringsfriheden beskyttes i de rum, hvor den udøves. Det bør ikke være op til private virksomheder at regulere den offentlige samtale, og derfor bør det gøres klart, hvilket ansvar sociale medier har for at reagere, når de bliver gjort opmærksomme på ulovligt indhold, der lægges op af brugerne.

Af samme grund er der i EU netop nu lagt op til en omfattende reform af sociale mediers ansvar.

DE SOCIALE MEDIERS ANSVAR SKAL AFKLARES

Institut for Menneskerettigheder ser et behov for at få afklaret de sociale mediers ansvar for ulovligt indhold på deres platforme *efter gældende regler*. For at tydeliggøre de sociale mediers ansvar er der behov for, at domstolene tager stilling til, hvorvidt og hvornår et socialt medie kan holdes medansvarlig for brugernes ulovlige indhold, og hvor langt de sociale mediers ansvar rækker i forhold til at reagere tids nok på en konkret henvendelse.

Denne præcisering af ansvar er nødvendig for at sikre, at ulovligt indhold håndteres samtidig med, at brugernes ytringsfrihed beskyttes.

BEHOV FOR GENNEMSIGTIGHED NÅR SOCIALE MEDIER FJERNER INDHOLD

At sociale medier fjerner indhold, er med tiden blevet genstand for stor diskussion. De sociale mediers platforme er de facto blevet til offentlige rum på internettet, og i praksis sætter de rammerne for borgernes mulighed for at bruge deres ytrings- og informationsfrihed.

Virksomhederne er dog ikke forpligtet til at beskytte ytringsfriheden og kan således fjerne indhold fra deres platforme med udgangspunkt i egne vilkår og betingelser.

I praksis er det de sociale medier, der bestemmer, hvad der skal være en del af den offentlige samtale. Dette skaber et system af privat retshåndhævelse uden retssikkerhedsgarantier.

Der er behov for, at beskyttelsen af ytringsfrihedens sikres bedst muligt på de sociale mediers platforme. Som led i dette bør der stilles krav til øget gennemsigtighed, når platformene fjerner brugernes indhold. Dette skal være med til at synliggøre, hvilket indhold platformene fjerner, og på hvilket grundlag de gør det.

ANBEFALINGER

Derfor anbefaler Institut for Menneskerettigheder, at:

- Politi og anklagemyndighed prøver sager mod de sociale medier ved domstolene, så det kan blive klart, hvor grænserne for de sociale mediers ansvar for ulovligt indhold på deres platforme går ved en konkret klage.
- Politi og anklagemyndigheden sikrer en effektiv efterforskning og retsforfølgning af ulovligt indhold på sociale medier.
- Regeringen – eventuelt i EU-regi – stiller krav til, at når sociale medier fjerner indhold på deres platforme, så sker det ud fra klare og transparente kriterier og menneskeretlige standarder.